

Dokument ze zasedání

B10-0173/2024

20.11.2024

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Komise

v souladu s čl. 136 odst. 2 jednacího řádu

o doporučení Rady o prostředí bez kouře a aerosolů
(2024/2911(RSP))

Vlad Vasile-Voiculescu
za skupinu Renew

Usnesení Evropského parlamentu o doporučení Rady o prostředí bez kouře a aerosolů (2024/2911(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 168 této smlouvy,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU ze dne 3. dubna 2014 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES¹ (směrnice o tabákových výrobcích),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/522 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí program činnosti Unie v oblasti zdraví (dále jen „program EU pro zdraví“) na období 2021–2027 a zrušuje nařízení (EU) č. 282/2014²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 26. listopadu 2009 o prostředí bez kouře³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 16. února 2022 o posilování Evropy v boji proti rakovině – směrem ke komplexní a koordinované strategii⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. listopadu 2022 o prevenci a léčbě diabetu a lepší péči o pacienty s diabetem v EU u příležitosti Světového dne diabetu⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. prosince 2023 o nepřenosných nemocech⁶,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. února 2021 nazvané „Evropský plán boje proti rakovině“ (COM(2021)0044),
- s ohledem na návrh Komise ze dne 17. září 2024 týkající se doporučení Rady o prostředí bez kouře a aerosolů, které nahrazuje doporučení Rady 009/C 296/02 (COM(2024)0055),
- s ohledem na iniciativu Komise nazvanou „Společně za lepší zdraví – iniciativa EU pro nepřenosné nemoci“, která byla zahájena v prosinci 2021,
- s ohledem na cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje, zejména na cíl č. 3 týkající se zdraví a kvalitního života,
- s ohledem na Rámcovou úmluvu Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku

¹ Úř. věst. L 127, 29.4.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/40/oj>.

² Úř. věst. L 107, 26.3.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>.

³ Úř. věst. C 285E, 21.10.2010, s. 63.

⁴ Úř. věst. C 342, 6.9.2022, s. 109.

⁵ Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 36.

⁶ Úř. věst. C, C/2024/4171, 2.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4171/oj>.

- ze dne 21. května 2003 (dále jen „úmluva WHO FCTC“),
- s ohledem na čl. 136 odst. 2 jednacího řádu,
 - A. vzhledem k tomu, že tabáková epidemie, v jejímž důsledku každý rok umírá na celém světě více než 8 milionů lidí, představuje jednu z největších hrozeb pro veřejné zdraví, s níž se svět vůbec setkal⁷;
 - B. vzhledem k rychlému rozvoji trhu s novými a nově vznikajícími tabákovými, nikotinovými a jinými než nikotinovými výrobky, jako jsou například elektronické cigarety a zahřívané tabákové výrobky, a jejich stále širšímu používání⁸;
 - C. vzhledem k tomu, že nepřímý kouř vede k předčasným úmrtím a zvyšuje riziko vzniku široké škály nepřenositelných nemocí, včetně nádorových, kardiovaskulárních a chronických respiračních onemocnění; vzhledem k tomu, že aerosoly z nových a nově vznikajících výrobků uvolňují jemné a velmi jemné částice, což představuje zdravotní riziko nejen pro uživatele, ale také pro osoby nacházející se v jejich blízkosti;
 - D. vzhledem k tomu, že nové a nově vznikající výrobky, které uvolňují aerosoly, obsahují nebezpečné chemické látky, jako je formaldehyd, acetaldehyd a akrolein, o nichž je známo, že mají toxické a karcinogenní vlastnosti^{9,10};
 - E. vzhledem k tomu, že kouření poškozuje téměř všechny orgány v těle a způsobuje mnoho nemocí, mj. nádorová a srdeční onemocnění, iktus, plicní onemocnění, diabetes II. typu a chronickou obstrukční plicní nemoc;
 - F. vzhledem k tomu, že expozice nepřímému kouři a nepřímým aerosolům má nepoměrně větší vliv na ohrožené skupiny obyvatel, včetně dětí, těhotných žen a starších osob;
 - G. vzhledem k tomu, že Evropský plán boje proti rakovině si klade za cíl vytvořit do roku 2040 „generaci bez tabáku“ s méně než 5 % obyvatel konzumujících tabák; vzhledem k tomu, že rozšíření nekuřáckého prostředí již přispělo ke zlepšení míry úmrtnosti i nemocnosti;

⁷ Světová zdravotnická organizace, „Tobacco fact sheet“ (Fakta a čísla o tabáku), 2020, <https://www.who.int/docs/default-source/campaigns-and-initiatives/world-no-tobacco-day-2020/wntd-tobacco-fact-sheet.pdf>.

⁸ Zpráva Komise ze dne 15. června 2022 o zjištění podstatné změny okolností u zahřívaných tabákových výrobků v souladu se směrnicí 2014/40/EU, (COM/2022/0279).

⁹ Almeida-da-Silva, C. a kol., „Effects of electronic cigarette aerosol exposure on oral and systemic health“ (Účinky expozice aerosolu z elektronických cigaret na zdraví ústní dutiny a celkové zdraví), *Biomedical Journal*, sv. 44, číslo 3, 24. července 2020, s. 252–259, <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8358192/>.

¹⁰ Pieper, E. pro Německý spolkový institut pro posuzování rizik, „Health risk assessment: Novel Tobacco Products, E-Cigarettes and related products“ (Posouzení zdravotních rizik: nové tabákové výrobky, elektronické cigarety a související výrobky), prezentace v Evropském parlamentu pro Hospodářský a měnový výbor, Výbor pro zaměstnanost a sociální věci, Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku a Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů, [https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/259012/EP%20Presentation%201%20-%20Elke%20Pieper%20\(BfR\).pdf](https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/259012/EP%20Presentation%201%20-%20Elke%20Pieper%20(BfR).pdf).

- H. vzhledem k tomu, že mezi dospělými respondenty v rámci dotazníkového šetření Eurobarometru z roku 2023, které se zabývalo postojem Evropanů k tabákovým a souvisejícím výrobkům¹¹, jsou v současné době 3 % těch, kteří používají elektronické cigarety, a 2 % těch, kteří pravidelně používají zahřívané tabákové výrobky, což ve srovnání s rokem 2020 znamená výrazný nárůst počtu uživatelů;
- I. vzhledem k tomu, že znepokojujícím aspektem zavádění nových a nově vznikajících tabákových, nikotinových a jiných než nikotinových výrobků je jejich přitažlivost pro mladé lidi, a v některých případech dokonce pro děti;
- J. vzhledem k tomu, že podle průzkumu Eurobarometr začalo 54 % stávajících a bývalých kuřáků kouřit před věkem 19 let a 14 % předtím, než dovršili 15 let;
- K. vzhledem k tomu, že z údajů Eurobarometru vyplývá, že 74 % respondentů se setkalo s tím, že na venkovních terasách někdo kouřil, a 71 % s tím, že v těchto místech někdo používal elektronické cigarety a zahřívané tabákové výrobky; vzhledem k tomu, že existuje silná veřejná podpora zákazu kouření ve venkovních prostorách, kde nelze zajistit omezení fyzického kontaktu, včetně parků, pláží a vstupů do veřejných budov;
- L. vzhledem k tomu, že se ve stávajícím doporučení Rady (2009/C 296/02)¹² uvádí, že by členské státy měly uplatňovat úmluvu WHO FCTC, a dokument jim proto poskytuje pokyny, jak plnit své právní závazky týkající se ochrany osob před nepřímým kouřem ve všech vnitřních prostorách na pracovišti a na veřejných místech a ve veškeré veřejné dopravě;
- M. vzhledem k tomu, že všechny členské státy jsou smluvními stranami úmluvy WHO FCTC a že pokyny obsažené v doporučení Rady stanoví zásady pro provádění článku 8 této úmluvy, přičemž zásada 1 stanoví úplný zákaz kouření a tabákového kouře v určitém prostoru nebo prostředí s cílem chránit před expozicí a vytvořit 100% nekuřácké prostředí;
- N. vzhledem k tomu, že konference smluvních stran úmluvy WHO FCTC považuje zahřívané tabákové výrobky za tabákové výrobky, pro které platí ustanovení této úmluvy, jak je uvedeno v rozhodnutí FCTC/COP8(22)¹³; vzhledem k tomu, že smluvní strany úmluvy WHO FCTC se naléhavě vyzývají, aby upřednostňovaly opatření na ochranu osob před expozicí emisím ze zahřívaných tabákových výrobků a aby výslovně rozšířily právní předpisy o nekuřáckém prostředí tak, aby zahrnovaly i zahřívané tabákové výrobky;
- O. vzhledem k tomu, že regulace zahřívaných tabákových výrobků a nových a nově vznikajících nikotinových a jiných než nikotinových výrobků je v celé EU i nadále roztržštěná, což vnitrostátním orgánům ztěžuje vymáhání vnitrostátních právních předpisů;

¹¹ Evropská komise: Generální ředitelství pro komunikaci a Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin, „Zvláštní průzkum Eurobarometr 539: Postoj Evropanů k tabákovým a souvisejícím výrobkům – květen–červen 2023“, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2875/020758>.

¹² Úř. věst. C 296, 5.12.2009, s. 4.

¹³ Rozhodnutí konference smluvních stran Rámcové úmluvy WHO o kontrole tabáku FCTC/COP8(22) ze dne 6. října 2018 nazvané „Nové a nově vznikající tabákové výrobky“.

- P. vzhledem k tomu, že cílem navrhovaného přezkumu doporučení Rady o nekuřáckém prostředí (dále jen „návrh Komise“) je lépe chránit lidi, zejména děti, mládež a těhotné ženy, před účinky nepřímého kouře a nepřímých aerosolů a že se v něm doporučuje rozšířit politiku pro prostředí bez kouře na hlavní venkovní prostory, jako jsou veřejná hřiště, zábavní parky, koupaliště, prostory u zdravotnických a vzdělávacích zařízení, u veřejných budov a ve stanicích veřejné dopravy;
- Q. vzhledem k tomu, že se v návrhu Komise rovněž doporučuje, aby členské státy rozšířily politiku pro prostředí bez kouře na nové a nově vznikající výrobky, jako jsou zahřívané tabákové výrobky a elektronické cigarety, aby si vyměňovaly osvědčené postupy a prohloubily mezinárodní spolupráci za účelem zajištění co největšího dopadu opatření přijímaných v celé EU;
- R. vzhledem k tomu, že Komise poskytne podporu prostřednictvím přímého grantu ve výši 16 milionů EUR z programu EU pro zdraví, přičemž na posílení regulace tabákových, nikotinových a souvisejících výrobků a na prevenci závislosti bylo už vyčleněno 80 milionů EUR z programu Horizont; vzhledem k tomu, že Komise rovněž vytvoří soubor preventivních nástrojů na podporu ochrany zdraví dětí a mladých lidí;
- S. vzhledem k tomu, že za účelem měření pokroku při plnění cílů uvedeného doporučení a zjištění nedostatků v rámci úsilí o rozšíření prostředí bez kouře a aerosolů je nutné zajistit pravidelné sledování jejich plnění;

Obecně

1. znovu opakuje, že rozhodně a trvale podporuje cíl stanovený v Evropském plánu boje proti rakovině, a sice vytvořit do roku 2040 generaci bez tabáku; zdůrazňuje, že k zajištění toho, aby bylo tohoto cíle skutečně dosaženo, je nezbytné zintenzívnit úsilí;
2. vítá návrh aktualizovaného doporučení Rady; domnívá se, že rozšířené používání zahřívaných tabákových výrobků, elektronických cigaret a dalších výrobků uvolňujících aerosoly ve veřejných venkovních i vnitřních prostorách představuje riziko pro veřejné zdraví;
3. zdůrazňuje, že neexistuje žádná prokázaná bezpečná úroveň expozice kouři a aerosolům;
4. zdůrazňuje, že právní předpisy o prostředí bez kouře chrání nekuřáky a slouží k ochraně jejich zdraví a setkávají se s pozitivním ohlasem, neboť motivují kuřáky k odvykání¹⁴;
5. vyzývá členské státy, aby rozšířily zákaz kouření na veřejných místech na zahřívané tabákové výrobky, elektronické cigarety a další výrobky uvolňující aerosoly;
6. vyzývá členské státy, aby tento zákaz rozšířily na hlavní venkovní prostory, včetně venkovních restaurací, kaváren a barů, pracovišť, prostor v blízkosti vzdělávacích

¹⁴ Světová zdravotnická organizace, „Tobacco fact sheet“ (Fakta a čísla o tabáku), 2020, <https://www.who.int/docs/default-source/campaigns-and-initiatives/world-no-tobacco-day-2020/wntd-tobacco-fact-sheet.pdf>.

zařízení, zdravotnických a dalších pečovatelských zařízení, veřejné dopravy včetně autobusových a tramvajových zastávek, vlakových stanic a nástupišť, letišť a míst pro rekreaci, a na další místa, kde dochází ke shromažďování a vysoké koncentraci osob;

7. domnívá se, že tento zákaz by měl být koncipován tak, aby zajišťoval co nejvyšší ochranu dětí, mladých lidí a těhotných žen;
8. vyzývá Komisi a členské státy, aby nechaly vypracovat studie zaměřené na rizika spojená s nepřímou expozicí zahříváním tabákovým výrobkům a aerosolům, a to i z elektronických cigaret, a podpořily další výzkum v této oblasti;
9. vyjadřuje znepokojení nad rostoucím rizikem, které pro veřejné zdraví představuje rozšiřování černého trhu s výrobky pro vapování; zdůrazňuje, že nedostatečná kontrola bezpečnosti a původu těchto výrobků ohrožuje veřejné zdraví; vyzývá Komisi a členské státy, aby zavedly přísnější opatření s cílem zabránit nezákonnému vstupu těchto výrobků na trh;
10. vítá skutečnost, že Komise prostřednictvím programu EU pro zdraví poskytuje finanční prostředky na podporu členských států při provádění politik v oblasti zdraví, včetně těchto doporučených opatření; je však vážně znepokojen nedostatkem dlouhodobých investic EU do zdraví;
11. vyzývá Komisi, aby po posouzení vědeckých hodnocení zabývajících se zdravotními riziky spojenými s elektronickými cigaretami, zahříváním tabákovými výrobky a nově vznikajícími tabákovými výrobky, včetně posouzení rizika vyplývajícího z používání těchto výrobků ve srovnání s používáním jiných tabákových výrobků, navrhla ještě v tomto volebním období revizi směrnice o tabákových výrobcích;

Informování

12. vyzývá Komisi, aby čtyři roky po přijetí tohoto usnesení informovala Parlament a Radu o pokroku při jeho plnění a při plnění doporučení Rady v členských státech;

o

o o

13. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení členským státům, Radě, Komisi a Světové zdravotnické organizaci.